

ของอังกฤษ ตัวเลขที่ปรากฏเป็นไมล์มีดังนี้

- ค.ศ. 1857 รถไฟมีทางยาวเพียง 200 ไมล์
- ค.ศ. 1869 เพิ่มขึ้นเป็น 4,000 ไมล์
- ค.ศ. 1900 เพิ่มขึ้นเป็น 25,000 ไมล์
- ค.ศ. 1905 เพิ่มขึ้นเป็น 33,000 ไมล์

2.4.3 ด้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม อังกฤษได้พัฒนาให้แก่อินเดียในด้านอุตสาหกรรมมากมาย โรงงานต่าง ๆ เกิดขึ้นเป็นดอกเห็ด ตัวอย่างในเรื่องนี้ คือ

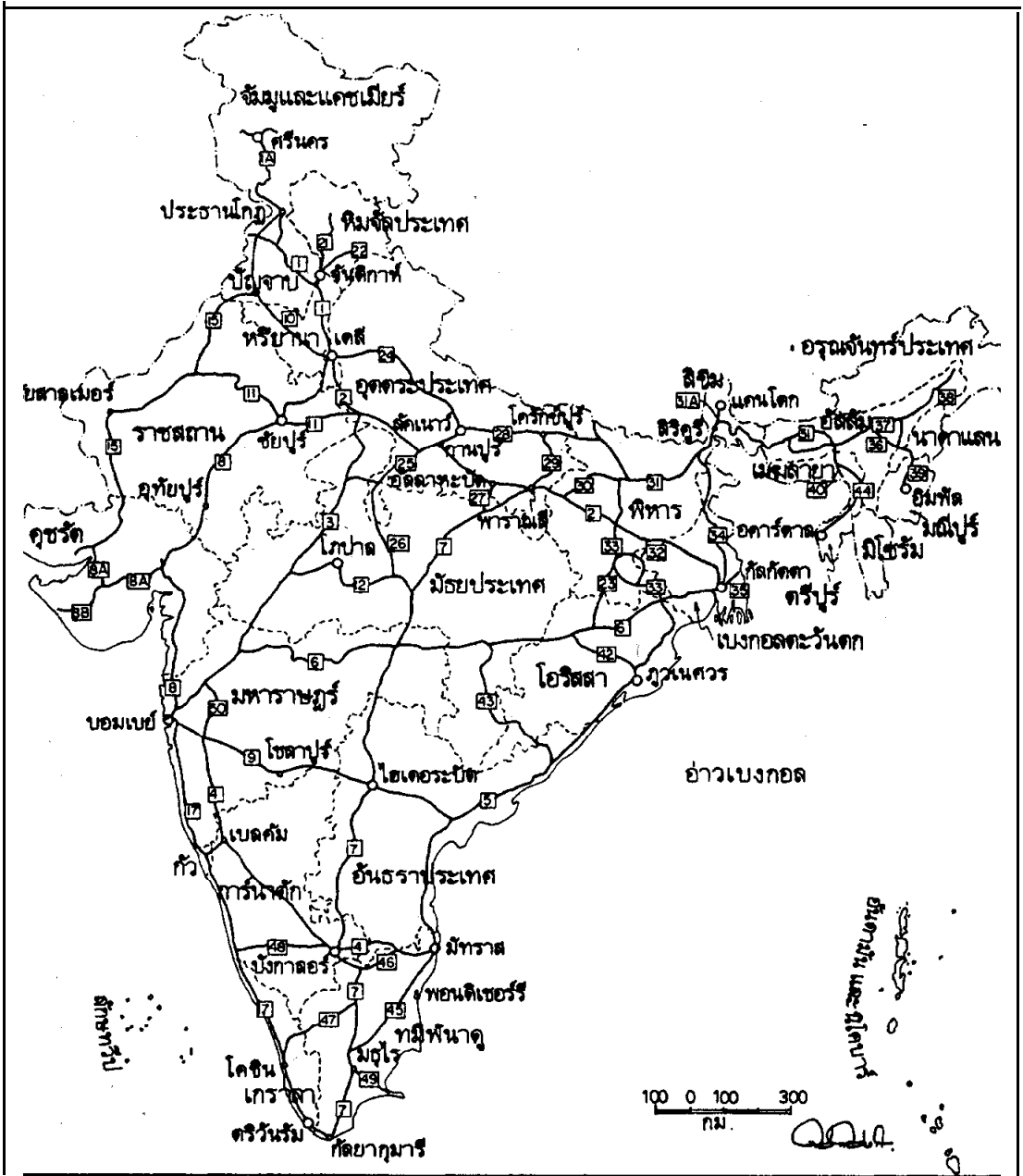
- ค.ศ. 1880 อินเดียมีโรงงานทอผ้าฝ้าย 58 โรง
- ค.ศ. 1905 อินเดียมีโรงงานทอผ้าฝ้าย 232 โรง
- ค.ศ. 1880 อินเดียมีโรงงานทอกระสอบ 22 โรง
- ค.ศ. 1905 อินเดียมีโรงงานทอกระสอบ 44 โรง

อุตสาหกรรมอื่น ๆ ก็ได้รับการพัฒนามากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมเกี่ยวกับเหล็ก ส่วนด้านพาณิชย์กรรมนั้น อังกฤษก็พัฒนาให้มากมายเช่นเดียวกัน และได้เจริญขึ้นอย่างรวดเร็ว ดังตัวเลขการนำเข้าและส่งออกดังนี้

- ค.ศ. 1834 อินเดียนำเข้าสินค้าเข้า 4.5 ล้านปอนด์ และส่งสินค้าออก 8 ล้านปอนด์
- ค.ศ. 1870 อินเดียนำเข้าสินค้าเข้า 33.5 ล้านปอนด์ และส่งสินค้าออก 53 ล้านปอนด์
- ค.ศ. 1905 อินเดียนำเข้าสินค้าเข้า 70 ล้านปอนด์ และส่งสินค้าออก 100 ล้านปอนด์

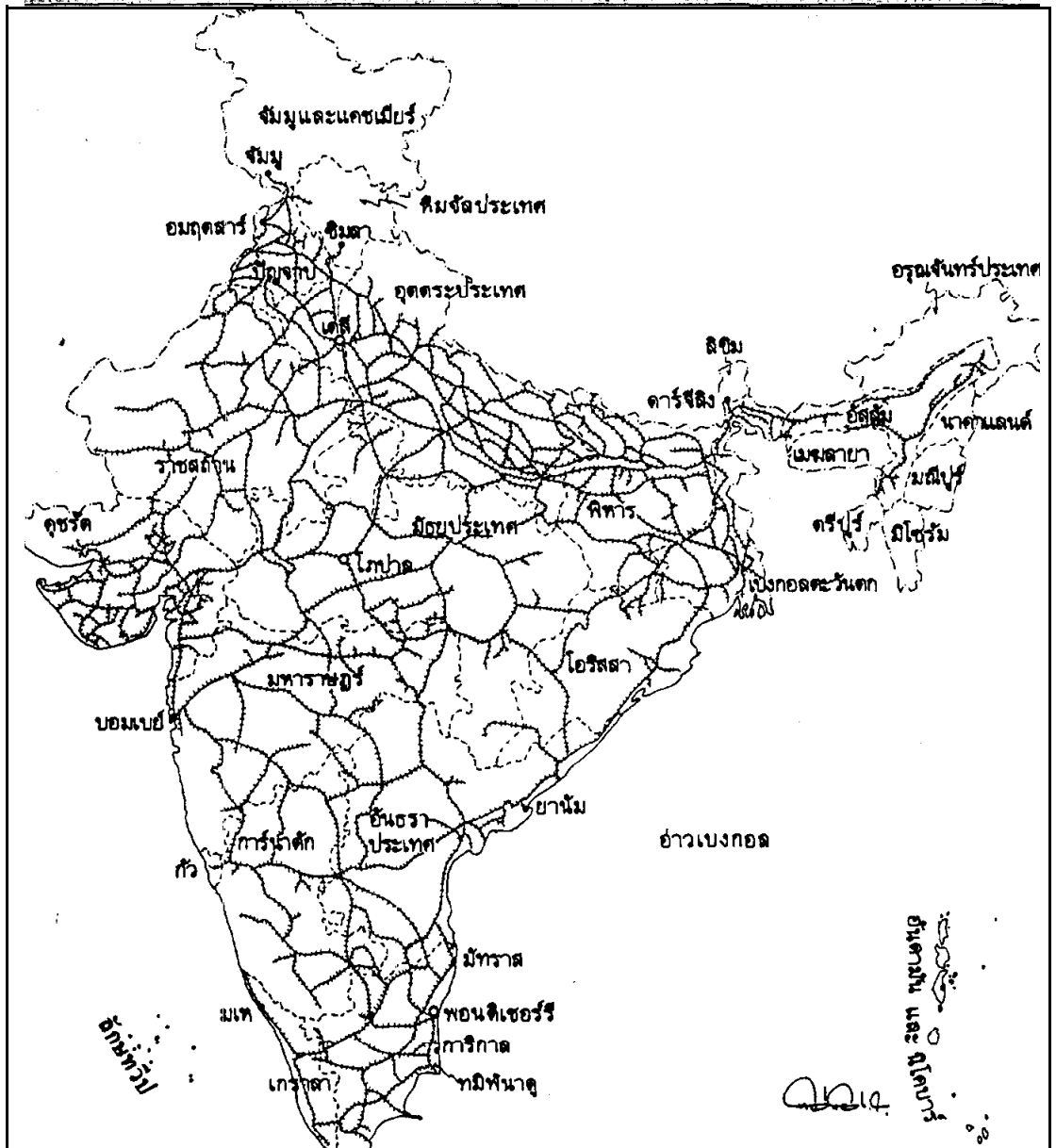
ตัวอย่างที่เห็นนี้นับได้ว่าอังกฤษเป็นผู้ฝึกวิธีการค้าขายให้แก่อินเดียในช่วงที่อินเดียเป็นอาณานิคม และหลังจากรับเอกราชอินเดียก็ได้พัฒนาการค้าของตนเองให้ดีขึ้นตามลำดับ จนอาจกล่าวได้ว่าอินเดียเป็นประเทศที่นำเข้าสินค้าต่าง ๆ น้อยกว่าการส่งสินค้าต่าง ๆ ออกไปขายต่างประเทศ และเป็นผู้ได้เปรียบดุลการค้าประเทศอื่น ๆ เสมอมา

2.4.4 ด้านสังคม อังกฤษได้ปฏิรูปสังคมให้แก่อินเดียมากมาย สิ่งที่ได้ยกเลิกไปแล้วได้แก่ประเพณีพิธีกรรมที่เหลวไหลต่าง ๆ เช่น ประเพณีสูตตี ซึ่งหญิงม่ายอินเดียต้องกระโดดเข้ากองไฟตายตามสามี ประเพณีจับคนฆ่าบูชาเจ้าแม่กาลี ประเพณีฆ่าทารกเพศหญิง

แผนที่อินเดียแสดงทางรถยนต์

ซึ่งประเพณีอินเดียถือว่าเพศหญิงเป็นเพศกาลกิณี ก่อให้เกิดวิบัติแก่ครอบครัว ฯลฯ ใน
 ประเพณีต่าง ๆ ดังกล่าวมา อังกฤษประกาศว่า “เป็นการผิดกฎหมาย” ที่สำคัญที่สุดประการ
 หนึ่ง คือ อังกฤษออกกฎหมายให้สิทธิเสรีภาพแก่สตรีเทียมเท่าบุรุษ และให้สิทธิเสรีภาพแก่
 ชนชั้นต่ำเท่าเทียมกับชนชั้นสูง แต่ในทางปฏิบัติยังไม่บรรลุเป้าหมาย เพราะโครงสร้างทาง

แผนที่อินเดียแสดงทางรถไฟ

สังคมแบบวรรณะยังมีอิทธิพลในอินเดียตลอดมาแม้แต่ในปัจจุบัน

2.4.5 ด้านการศึกษา อังกฤษได้ปฏิรูปการศึกษาให้แก่อินเดียเป็นอย่างดีโดยจัดการศึกษาให้แก่อินเดียตั้งแต่ประถมศึกษาถึงอุดมศึกษา ซึ่งมีการเรียน การสอน การสอบเป็นแบบอังกฤษ โดยอังกฤษมีเป้าหมายดังนี้

ก. เพื่อเป็นการฝึกให้อินเดียมีโลกทัศน์ที่กว้างและมีทัศนคติแบบอังกฤษ

ข. เพื่อเป็นสื่อในการติดต่อกับชาวอินเดีย เพราะอินเดียมีภาษามากมาย อันเป็นการยุ่งยากในการปกครอง ซึ่งถ้าหากชาวอินเดียมีการศึกษาแบบอังกฤษมาก ๆ ก็จะเป็นการส่งเสริมการปกครองของอังกฤษในอินเดีย

ค. เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้แก่อินเดียสามารถพัฒนาตนเองได้เมื่ออังกฤษถอนตัวออกไป

ในด้านการศึกษานี้ อังกฤษได้มองการณ์ไกล ซึ่งก็เป็นจริงเมื่ออังกฤษให้เอกราชแก่อินเดียแล้ว อินเดียสามารถพึ่งตนเองได้ในด้านนี้ นับว่าเป็นอิทธิพลของอังกฤษอีกด้านหนึ่งที่ยังคงเห็นเป็นรูปธรรมตราบเท่าทุกวันนี้

2.4.6 ด้านการปกครอง ในบรรดาอิทธิพลของอังกฤษในอินเดียเท่าที่เห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุด ได้แก่ ด้านการปกครอง เพราะอังกฤษได้ส่งเสริมการปกครองในอินเดีย โดยแบ่งออกเป็นรัฐบาลกลาง รัฐบาลแคว้นต่าง ๆ อำเภอและตำบล และหมู่บ้าน ตามพระราชบัญญัติการให้เอกราชแก่อินเดีย ปี 1947 อังกฤษตราเป็นข้อบังคับไว้ว่า “ทั้งอินเดียและปากีสถานปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา” ซึ่งรูปแบบการปกครองของอินเดียในปัจจุบันนี้มีส่วนคล้ายคลึงกับประเทศอังกฤษมากที่สุด นับว่าอินเดียได้รับมรดกด้านนี้จากประเทศแม่คืออังกฤษ ตั้งแต่ปลาย ค.ศ. 1949 เป็นต้นมา นั่นคืออินเดียมีรัฐธรรมนูญ รัฐสภา มีรัฐบาลมาจากการเลือกตั้ง และเปลี่ยนรัฐบาลด้วยวิธีการทางรัฐสภาเท่านั้น นับว่าเป็นประเทศที่ใหญ่ที่สุดในโลกที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

1. ลักษณะภูมิประเทศส่วนที่เป็นคาบสมุทรไม่มีอารยธรรมพื้นเมืองเกิดขึ้นเลย อยากรายว่ามีอารยธรรมอะไรเกิดขึ้นบริเวณนั้น อธิบาย

2. อะไรคือปัจจัยสำคัญที่ทำให้อังกฤษครอบครองอินเดียได้ทั้งประเทศ

สรุปบทที่ 4

ในสมัยโมกุลได้เกิดศาสนาสิกข์ขึ้นและได้มีชาติตะวันตกเริ่มเข้ามาค้าขายในอินเดีย ยุโรปชาติแรกที่เข้ามาค้าขาย คือ โปรตุเกส ซึ่งค้าขายแถบชายฝั่งทะเลด้านตะวันตกควบคู่ไปกับการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ อิทธิพลต่าง ๆ ของโปรตุเกสในด้านวัฒนธรรมต่าง ๆ ยังคงมีอยู่นับจากขอมเบย์ลงไปจนถึงเกาะลังกาตราบเท่าทุกวันนี้

นอกจากโปรตุเกสแล้ว ยังมียุโรปชาติอื่น ๆ เข้ามาแสวงหาอำนาจทางการค้าและการเมือง เช่น ดัตช์ (เนเธอร์แลนด์ หรือฮอลแลนด์) สวีเดน เดนมาร์ก อังกฤษ และฝรั่งเศส แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ ยกเว้นฝรั่งเศสกับอังกฤษ ทั้ง 2 ชาตินี้พยายามแสวงหาอำนาจทางการค้าและการเมืองในลักษณะแข่งขันกัน ซึ่งในที่สุดอังกฤษได้ชัยชนะเหนือฝรั่งเศส ยังผลให้อังกฤษแสวงหาอำนาจทางการค้าและการเมืองในอินเดียเพียงชาติเดียวจนสามารถครอบครองอินเดียได้ทั้งประเทศในเวลาต่อมา

ภายใต้การปกครองของอังกฤษ อินเดียได้รับการปฏิรูปสิ่งต่าง ๆ มากมาย จนอาจกล่าวได้ว่าอังกฤษได้พลิกโฉมใหม่แก่อินเดียเลยทีเดียว สิ่งที่อังกฤษได้มอบให้เป็นมรดกแก่อินเดียที่เห็นเป็นรูปธรรมตราบเท่าทุกวันนี้ ได้แก่ กฎหมาย สาธารณูปโภคต่าง ๆ อุตสาหกรรม และพาณิชย์กรรม สังคม การศึกษา การปกครอง ฯลฯ อินเดียได้รับเอกราชในปี ค.ศ. 1947 หลังจากถูกปกครองเป็นเวลานานถึง 200 ปี

การประเมินผลท้ายบท

1. อสังกรรมของอินทรีรา คานธี มีสาเหตุมาจากอะไร
2. คองเกรสกับสันนิบาตมุสลิมมีบทบาทในการเรียกร้องเอกราชอย่างไรบ้าง
3. ศาสนาสิกข์เกิดขึ้นที่เมืองใด
 1. บอมเบย์
 2. เดลี
 3. กัลกัตตา
 4. อมฤตสาร์
4. ศาสนาคริสต์เข้าไปเผยแพร่ครั้งแรกในอินเดียโดยชนชาติใด
 1. อังกฤษ
 2. ฝรั่งเศส
 3. โปรตุเกส
 4. ฮอลันดา
5. ใครคือชาวกวน
 1. ชนพื้นเมืองอินเดียผสมกับอังกฤษ
 2. ชนพื้นเมืองอินเดียผสมกับดัทช์
 3. ชนพื้นเมืองอินเดียผสมกับโปรตุเกส
 4. ชนพื้นเมืองอินเดียผสมกับฝรั่งเศส
6. หลักการต่อสู้แบบสัตยาเคราะห์ของคานธีตรงกับคำสอนของศาสนาใดมากที่สุด
 1. ฮินดู
 2. พุทธ
 3. เซน
 4. ลิกข์
7. ใครเป็นผู้ให้กำเนิดปากีสถาน
 1. เนห์รู
 2. จินนาห์
 3. คานธี
 4. อากา ข่าน
8. อารยธรรมด้านใดที่อังกฤษปลูกฝังให้อินเดียอย่างมั่นคงที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศพม่าและมาเลเซีย
 1. ด้านการศึกษา
 2. ด้านการสาธารณสุข
 3. ด้านเศรษฐกิจ
 4. ด้านการปกครอง

การประเมินผลหลังเรียน

1. ที่กล่าวว่า “วัวเป็นสัตว์ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตชาวอินเดียตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน” นั้น ท่านเข้าใจว่าอย่างไร
2. ที่กล่าวว่า “อินเดียเป็นหนี้บุญคุณอารยัน ไม่มีอารยันไม่มีอินเดีย” นั้น ท่านเข้าใจว่าอย่างไร
3. จงกล่าวถึงนโยบายและผลงานที่ทำให้พระเจ้าอโศกได้รับการเฉลิมพระเกียรติว่า “มหาราช”
4. ให้นักศึกษากล่าวถึงมรดกทางอารยธรรมต่าง ๆ ที่อังกฤษเหลือไว้ในอินเดีย พร้อมทั้งชี้ให้เห็นว่ามรดกด้านใดที่เห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุด

แนวตอบและเฉลย

บทที่ 1

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

1. ให้นักศึกษาดูแผนที่แสดงที่ตั้งประเทศในเอเชียใต้ พร้อมทั้งฝึกหัดวาด เสร็จแล้ว ให้เติมชื่อประเทศต่าง ๆ ทั้ง 7 ประเทศให้ครบ

2. เอเชียใต้มีรูปร่างเป็นรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว มีส่วนฐานอยู่ข้างบน ส่วนหัวอยู่ข้างล่าง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,733,295 ตารางไมล์ ทางภาคเหนือเป็นเทือกเขาหิมาลัย ภาคตะวันออกเป็นเทือกเขาอาระกันโยมา ภาคตะวันตกเป็นเทือกเขาเคอร์ธาร์และสุโลมาน ภาคใต้เป็นรูปสามเหลี่ยมยื่นออกไปในมหาสมุทรอินเดีย มีชายทะเล 2 ด้าน ตะวันตกเป็นทะเลอาหรับ ตะวันออกเป็นอ่าวเบงกอล

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

1. ให้นักศึกษาดูแผนที่แสดงที่ตั้งประเทศในเอเชียใต้และแผนที่แสดงภูมิประเทศรวมทั้งแม่น้ำที่สำคัญ เสร็จแล้วให้ฝึกหัดวาดแผนที่โดยคร่าว ๆ และให้แบ่งลักษณะภูมิประเทศออกเป็น 5 ส่วน คือ เทือกเขา ที่ราบลุ่มและที่ราบตอนเหนือ ที่ราบลุ่มแม่น้ำภาคกลาง คาบสมุทร และเกาะต่าง ๆ

2. ลักษณะภูมิประเทศที่ก่อให้เกิดอารยธรรมโดยทั่วไปจะเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ เพราะเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่ดีกินดีมีเวลาสร้างสมอารยธรรม ตัวอย่างที่สำคัญ ได้แก่ บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำสินธุเป็นที่ตั้งอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ ที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคาเป็นที่ตั้งอารยธรรมอินโด-อารยัน ได้แก่ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาเชน และศาสนาพุทธ อารยธรรมเมือง เช่น อยุรยาและรัตนโกสินทร์ก็ตั้งอยู่ตามที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาเช่นเดียวกัน

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 3

1. ให้นักศึกษาดูแผนที่เอเชียใต้แสดงแม่น้ำที่สำคัญ ๆ เสร็จแล้วให้วาดแผนที่และเติมชื่อแม่น้ำสินธุและแควทั้ง 5 อัน ได้แก่ เฉลิม เชนาบ ปือาส ราวี ชัตเลต เมืองโมहनโจดาโร ตั้งอยู่ฝั่งแม่น้ำอินดัสหรือสินธุ เมืองฮาร์ปาตั้งอยู่ฝั่งแม่น้ำราวี ทั้งสองเมืองเป็นเมืองเก่าแก่มากของ

อารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ ลักษณะอารยธรรมลุ่มน้ำสินธุเป็นอารยธรรมเมืองที่เก่าแก่กว่าทุกอารยธรรมในภูมิภาค

2. มรดกทางวัฒนธรรมที่ชาวสินธุเหลือไว้ให้เห็นเป็นรูปธรรมในอินเดีย ได้แก่ การแต่งกายของชาวอินเดียทั้งชายและหญิง ประเพณีการเผาศพ การเคารพวัว การกราบไหว้ตันโพธิ์และตันไทร (สิทธารถ โคตมะ ตรัสรู้ใต้ตันโพธิ์ มหาวีระตรัสรู้ใต้ตันไทร)

การประเมินผลท้ายบท

1. ลักษณะภูมิประเทศเอเชียใต้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นเทือกเขา ได้แก่ บริเวณตอนบน เป็นเสมือนป้อมปราการป้องกันศัตรูจากภายนอก ไม่มีอารยธรรมใด ๆ ก่อตัวขึ้น ส่วนที่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบตอนเหนือเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นที่ตั้งอารยธรรมลุ่มน้ำสินธุ ส่วนที่เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำภาคกลาง ได้แก่ ที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคาและแม่น้ำพรหมบุตร เป็นที่ตั้งอารยธรรมอินโด-อารยัน ที่สำคัญ คือ ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาเชน และศาสนาพุทธ ส่วนที่เป็นคาบสมุทร พื้นที่ไม่อุดมสมบูรณ์ แห้งแล้ง ไม่มีอารยธรรมพื้นเมืองก่อตัวขึ้นมาเลย นอกจากอารยธรรมตะวันตกที่โปรตุเกสนำเข้ามา ได้แก่ ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และส่วนสุดท้ายคือเกาะต่าง ๆ ได้แก่ เกาะลังกา เกาะอันดามัน และเกาะนิโคบาร์ ไม่มีอารยธรรมเมืองใด ๆ เกิดขึ้น นอกจากรับเอาอารยธรรมจากอินเดีย

2. ลักษณะเด่นของอารยธรรมลุ่มน้ำสินธุ คือ เป็นอารยธรรมเมืองที่เก่าแก่กว่าอารยธรรมต่าง ๆ ในภูมิภาค เน้นที่การก่อสร้างเป็นสิ่งสำคัญ เช่น อาคารที่พักของประชาชน มีการวางผังเมืองที่เห็นในเรื่องสุขลักษณะเป็นอย่างดีที่แตกต่างจากอารยธรรมอื่น ๆ เช่น อารยธรรมอียิปต์ เมโสโปเตเมีย ฯลฯ

3. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4

4. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 2

5. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 3

6. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4

7. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4

8. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4

บทที่ 2

กิจกรรมการเรียนรู้ 1

1. คำว่า “อารยันหรืออริยกะ” หมายถึงชาติที่มีอารยธรรมเจริญแล้ว อารยันคือชนกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่บริเวณทะเลสาบแคสเปียน ต่อมาได้อพยพไปสู่ที่ต่าง ๆ ของโลก กลุ่มแรกอพยพเข้าไปอยู่ในยุโรปเรียกว่า ยูโรเปียน-อารยัน น่าจะได้แก่บริเวณที่เป็นเยอรมนี ออสเตรีย อังกฤษ ฯลฯ กลุ่มที่สองอพยพไปอยู่บริเวณอ่าวเปอร์เซีย เรียกว่าอิราเนียน-อารยัน น่าจะได้แก่บริเวณที่เป็นประเทศอิหร่านและอิรักปัจจุบัน กลุ่มที่สามอพยพเข้ามาอยู่ทางตอนเหนือของอินเดีย ได้อาศัยอยู่ระยะหนึ่ง แล้วจึงอพยพลงมาอาศัยอยู่ตามที่ราบลุ่มแม่น้ำภาคกลาง อันได้แก่บริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคาและพรหมบุตร

2. ลักษณะเศรษฐกิจของอารยันเป็นแบบเกษตร อาศัยที่ราบลุ่มแม่น้ำคงคาเป็นพื้นที่พัฒนาการเกษตร ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือการเลี้ยงปศุสัตว์ วัวเป็นสัตว์แสดงความมั่งคั่ง รองลงมาคือ ม้า แพะ แกะ กระรอก กระแต ฯลฯ สังคมของชาวอารยันเป็นแบบชนชั้นมี 3 ชั้นคือ นักรบ สามัญชน พระ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาเป็นโครงสร้างทางสังคมของอินเดียในปัจจุบัน ส่วนการปกครองของอารยันนั้น มีหัวหน้าเผ่าเป็นผู้ปกครอง เผ่าเล็กเรียกว่าราชาหรือราชันย์ เผ่าใหญ่เรียกว่ามหาราชาหรือมหาราชนย์

กิจกรรมการเรียนรู้ 2

1. มหาकाพย์ คือ วรรณคดีที่สำคัญ 2 เรื่องที่เป็นเรื่องราวของวีรบุรุษประจำชาติ ได้แก่ รามายณะและมหาภารตะ วรรณกรรม 2 เล่มนี้ในความรู้สึกของคนอินเดียปัจจุบันเป็นคัมภีร์ทางศาสนาที่ศักดิ์สิทธิ์ เกี่ยวพันกับศาสนาฮินดูโดยแยกไม่ออกและมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวอินเดียอย่างยิ่ง ความสำคัญของมหาकाพย์ คือ ให้ความละเอียดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์อินเดียอย่างมาก รามายณะให้รายละเอียดเกี่ยวกับทราวาทและอารยัน ส่วนมหาภารตะได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมในยุคมหาकाพย์

2. เศรษฐกิจ สังคมและการปกครองยุคมหาकाพย์มีลักษณะดังนี้ คือ เศรษฐกิจประชาชนเลี้ยงชีพด้วยการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ใช้เหรียญทองแดงเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนสินค้า โครงสร้างทางสังคมเป็นแบบวรรณะชัดเจนมาก คือ พราหมณ์ กษัตริย์ แพศย์ ศูทร แต่ละวรรณะแตกแยกออกเป็นวรรณะย่อย ๆ อีกมากมาย การปกครองเป็นแบบนครรัฐ แต่ละนครรัฐไม่ขึ้นตรงต่อกันและกัน มีเจ้าผู้ครองนครรัฐ เช่น กुरुเกษตร อโยธยา ฯลฯ

กิจกรรมการเรียนรู้ 3

1. อารยธรรมอินโด-อารยันที่เป็นแม่บทอารยธรรมต่าง ๆ ได้แก่ อารยธรรมทางศาสนา ศาสนาพราหมณ์ทำให้เกิดภาษา เช่น ภาษาสันสกฤต ตลอดจนวรรณกรรม และประติมากรรมต่าง ๆ ศาสนาเซนและศาสนาพุทธก็เช่นเดียวกันกับศาสนาพราหมณ์ กล่าวคือ ศาสนาเซนทำให้เกิดภาษาปรากฏ ภาษาภาษากรีก ภาษาละติน และวัฒนธรรมการรับประทานอาหารแบบมังสวิรัต ศาสนาพุทธทำให้เกิดภาษาบาลีซึ่งพระพุทธเจ้าใช้เผยแพรศาสนา ฯลฯ

2. ศาสนาพุทธเกิดขึ้นในอินเดีย โดยมีเป้าหมายหลักคือปฏิรูปสังคมระบบวรรณะให้หมดไป เพราะในสมัยนั้นชนชั้นที่กุมการนำประเทศคือกษัตริย์และพราหมณ์ พระสมณโคดมไม่สามารถจะขจัดโครงสร้างทางสังคมระบบดังกล่าวให้หมดไปได้ และศาสนาพุทธถูกกลืนโดยฮินดู กล่าวคือ พระสมณโคดมเป็นปางหนึ่งของพระนารายณ์ซึ่งเป็นพระผู้เป็นเจ้าของฮินดู หลักธรรมที่สำคัญของศาสนาพุทธ คือ อริยสัจ 4 ประการ ได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ฯลฯ

การประเมินผลท้ายบท

1. สาเหตุของการเกิดระบบวรรณะ เกิดจากการกลัวเผ่าพันธุ์อารยันจะไม่บริสุทธิ์ ผู้นำเผ่าจึงออกกฎหมายห้ามพวกอารยันแต่งงานกับชนพื้นเมือง ปัจจุบันระบบวรรณะมีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศอินเดียเป็นอย่างมาก ชนชั้นสูงกุมการนำประเทศ ไม่ว่าด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ การศึกษา ฯลฯ ชนชั้นกลางและชั้นต่ำไม่สามารถจะยกตนขึ้นมาให้ทัดเทียมกับชนชั้นสูงได้

2. ศาสนาเซนกับศาสนาพุทธเกิดขึ้นในอินเดียยุคเดียวกัน คือ ประมาณ 543 ปี ก่อนคริสตกาล ประวัติของศาสดาก็คล้ายคลึงกัน คือ ศาสดามหาวีระเป็นยุวกษัตริย์จากเมืองไพศาลี ศาสดาโคตมพุทธะเป็นมกุฏราชกุมารแห่งกรุงกบิลพัสดุ์ ทั้งสองต่างออกผนวชเพื่อแสวงหาโมกขธรรม มหาวีระบำเพ็ญทุกรกิริยาริมฝั่งแม่น้ำคงคา 12 ปี จึงตรัสรู้ เกลวชญาณได้เป็นชินะ เผยแพร่ศาสนาเป็นเวลา 30 ปี บรรลุไภวีย์เมื่อพระชนม์ 72 ปี ส่วนสิทธารถโคตมะ บำเพ็ญทุกรกิริยาริมฝั่งแม่น้ำเนรัญชราเป็นเวลา 6 ปี จึงตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณได้เป็นพุทธะ เผยแพร่ศาสนาเป็นเวลา 45 ปี จึงบรรลุปรินิพพานเมื่อพระชนมายุ 80 ปี หลักธรรมที่สำคัญของศาสนาเซน ได้แก่ อหิงสธรรมของศาสนาพุทธ ได้แก่ อริยสัจ 4 ประการ

3. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 1

4. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 2

5. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 1
6. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4
7. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4
8. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 2

บทที่ 3

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1

1. ข้าพเจ้าเข้าใจว่า ในสมัยนี้ไม่ใช่การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่เป็นแบบประชาธิปไตย เพราะศิลาจารึกของพระเจ้าอโศกมหาราชจารึกไว้ว่า “เราจะปกครองโดยธรรม จะบริหารโดยธรรม จะให้ประชาชนชื่นชมโดยธรรม และจะคุ้มครองประชาชนโดยธรรม” เยาว์หลาล เนห์รู กล่าวไว้ในหนังสือพบถิ่นอินเดียนเดียว่า “.....ถ้ากษัตริย์ประพฤติมิชอบแล้วไซ้ ประชาชนย่อมมีสิทธิที่จะถอดถอนและแต่งตั้งบุคคลอื่นแทนได้เสมอ” นั่นก็แสดงให้เห็นว่าการปกครองในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด

2. ความเสื่อมของราชวงศ์โมริยะมีสาเหตุสำคัญ ๆ คือ นโยบายปกครองแบบธรรมวิชัยของพระเจ้าอโศกขัดผลประโยชน์พวกพราหมณ์ กองทัพอ่อนแอ รัฐบาลกลางไม่เข้มแข็ง ประกอบกับอาณาจักรกว้างใหญ่เกินไปดูแลไม่ทั่วถึง และที่สำคัญที่สุดถูกเสนาบดีปุศยมิตรก่อรัฐประหาร และได้ตั้งราชวงศ์คุงกะปกครองอินเดียสืบมา

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 2

1. ศกุนตลาคือวรรณกรรมชิ้นเอกสมัยคุปตะ แต่งเป็นภาษาสันสกฤตโดยมหากวีชื่อ กาลิทาส มีความสำคัญ คือ มีการถ่ายทอดเป็นภาษาต่างประเทศหลายภาษา มีผู้แปลเป็นภาษาอังกฤษในปี ค.ศ. 1789 ชาวเยอรมันได้ใช้ศกุนตลาเป็นต้นแบบในการเขียนอุปรากรเรื่องเฟาสต์ สำหรับประเทศไทยของเรา พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงแปลและนิพนธ์เป็นภาษาไทย

2. อารยภัททะคือนักดาราศาสตร์และคณิตศาสตร์ชาวอินเดียผู้มีชื่อเสียงสมัยคุปตะ ท่านสามารถพิสูจน์ได้ว่าโลกกลมและโคจรรอบดวงอาทิตย์ เพื่อเป็นเกียรติแก่นักดาราศาสตร์ผู้นี้ อินเดียจึงตั้งชื่อดาวเทียมดวงแรกของตนเองว่า “อารยภัททะ”

กิจกรรมการเรียนรู้ 3

1. โมกุลคือราชวงศ์สำคัญราชวงศ์หนึ่งที่ปกครองอินเดียระหว่างปี ค.ศ. 1526–1857 ความสำคัญของโมกุล คือ เป็นราชวงศ์เดียวที่สามารถปกครองอินเดียตอนกลางและตอนบนได้อย่างมีเอกภาพ กษัตริย์ที่สำคัญมี 6 องค์ คือ บาบัวร์, हुमायून, อักบาร์, จาห์งีร์, ชาห์ เจฮาน และโอริงซ์เป ซึ่งเป็นกษัตริย์องค์สุดท้าย คนไทยเรารู้จักมากที่สุดคือ “ทัชมาฮาล” ซึ่งสร้างในรัชกาลพระเจ้าชาห์ เจฮาน

2. อิทธิพลของมุสลิมในอินเดียที่เด่นที่สุด ได้แก่ ศาสนา ซึ่งมีคนนับถือประมาณ 100 ล้านคน สถาปัตยกรรมเด่นที่สุด คือ ทัชมาฮาล ซึ่งเป็น 1 ใน 7 สิ่งมหัศจรรย์ของโลก นอกจากนี้ก็มีภาษาอูรดูซึ่งเป็นภาษาที่ชาวมุสลิมในอินเดียพูดกันในปัจจุบัน

การประเมินผลท้ายบท

1. โครงสร้างการปกครองสมัยจักรวรรดิโมริยะเป็นแบบราชาธิปไตยผสมระบบประชาธิปไตย กล่าวคือ ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพมากที่สุดถ้าเทียบกับการปกครองในสมัยราชวงศ์อื่น ๆ

2. โครงสร้างการปกครองสมัยจักรวรรดิคุปตะเป็นแบบราชาธิปไตย กษัตริย์ทุกองค์ดำรงตนในฐานะเป็นสมมติเทพซึ่งอวตารมาจากพระผู้เป็นเจ้าของอาณาจักรพระเจ้าจันทรคุปต์มีศักดิ์เท่าเทียมกับพญายม พระอินทร์ ท้าวฤเวร ท้าววรุณ ซึ่งทั้ง 4 องค์นี้เรียกว่าท้าวจตุโลกบาล แปลว่าผู้คุ้มครองรักษาโลกทั้ง 4

3. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 1

4. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 2

5. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 2

6. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 3

7. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4

8. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4

บทที่ 4

การบูรณาการศาสนาอิสลามและศาสนาคริสต์ในสังคมไทย

กิจกรรมการเรียนรู้ 1

1. ข้อพิพาทระหว่างฮินดูกับมุสลิมเป็นปัจจัยสำคัญทำให้เกิดศาสนาสิกข์ กล่าวคือ ผู้ก่อตั้งศาสนานี้มีเป้าหมายหลักอยู่อย่างเดียว คือ รวมศาสนาฮินดูกับศาสนาอิสลามเข้าด้วยกัน แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ จึงเกิดศาสนาใหม่ขึ้นมาในปี ค.ศ. 1440

2. หลักธรรมที่สำคัญของศาสนาสิกข์มี สามัคคีธรรม สัตยธรรม คารวธรรม ความยุติธรรม ความสุภาพอ่อนโยน ความเอื้ออาทร

กิจกรรมการเรียนรู้ 2

1. มีอารยธรรมตะวันตกเข้ามาขัดเขยอารยธรรมพื้นเมือง กล่าวคือ โปรตุเกสเป็นผู้นำเอาศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกมาเผยแพร่แถบชายฝั่งทะเลตะวันตก นับจากบอมเบย์ลงไปจนถึงเกาะลังกา

2. ความไม่มีเอกภาพภายในอินเดียเอง เป็นปัจจัยสำคัญทำให้อังกฤษสามารถครอบครองอินเดียได้ทั้งประเทศ อินเดียสมัยนั้นมีเจ้าผู้ครองเมืองประมาณ 560 องค์ แต่ละองค์เป็นอิสระไม่ขึ้นตรงต่อกันและกัน กอปรกับฮินดูกับมุสลิมมีข้อพิพาททางศาสนามาตลอด

การประเมินผลท้ายบท

1. อสังกรรมของอินทிர่า คานธี มีสาเหตุมาจากศาสนาและการเมือง กล่าวคือ ชาวสิกข์มีข้อพิพาทกับชาวฮินดู และชาวสิกข์สร้างเงื่อนไขทางการเมืองขึ้นมาในปี ค.ศ. 1983 โดยขอแยกตัวออกเป็นอิสระภายใต้ชื่อประเทศ “กาลีสถาน” อินทிர่า คานธี สั่งปราบ ยังผลให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 3,000 คน บาดเจ็บหลายพันคน ต่อมานางถูกองค์กรฯซึ่งเป็นชาวสิกข์ยิงถึงแก่อสังกรรมขณะเดินออกกำลังกายเวลาเช้า

2. กองเกรสมิบบทบาททางการเมืองมากมาย ผู้นำที่สำคัญ ๆ ได้แก่ มหาตมะ คานธี เยาว์ห์ลาล เนห์รู ฯลฯ บทบาทที่สำคัญมีดังนี้

2.1 เรียกร้องให้ชาวอินเดียมีส่วนในการปกครองตนเองทั้งในส่วนกลางและในส่วนภูมิภาค

2.2 เรียกร้องให้อังกฤษรับคนอินเดียเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐให้มากขึ้น

2.3 เรียกร้องให้อังกฤษแยกการบริหารและการศาลออกจากกัน

2.4 เรียกร้องให้อังกฤษขยายการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ

2.5 เรียกร้องให้มีการส่งทหารอินเดียไปรบน้อยลง

2.6 เรียกร้องให้เก็บภาษีต่าง ๆ ด้วยความเป็นธรรม

2.7 เรียกร้องให้อินเดียได้รับเอกราชที่สมบูรณ์

ส่วนสันนิบาตมุสลิมก็มีบทบาทในการเรียกร้องเอกราชเช่นเดียวกันกับ कांग्रेस ผู้นำที่สำคัญ ได้แก่ โมฮัมหมัด อาลี จินนาห์ ได้เรียกร้องเอกราชควบคู่ไปกับขอตั้งประเทศใหม่ ซึ่งมีคนส่วนใหญ่เป็นมุสลิม ภายใต้ชื่อประเทศ “ปากีสถาน” ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ. 1947

3. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4

4. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 3

5. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 3

6. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 3

7. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 2

8. คำตอบที่ถูกต้องคือ ข้อ 4

แนวตอบการประเมินผลก่อนเรียน

1. ข้าพเจ้ามีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้ดังนี้

ก. เอเชียใต้ หมายถึง บริเวณที่เป็นประเทศอินเดีย ปากีสถาน บังกลาเทศ เนปาล ภูฏาน ศรีลังกา และมัลดีฟส์ เอเชียใต้ในสมัยโบราณคืออินเดีย บางครั้งเราเรียกเอเชียใต้ว่าอนุทวีปอินเดีย

ข. โครงสร้างทางสังคมอินเดียเป็นแบบชนชั้น เริ่มมีมาตั้งแต่ยุคอารยันเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอินเดีย ชนชั้นดังกล่าว ได้แก่ กษัตริย์ พราหมณ์ แพศย์ ศูทร เรียกว่า วรรณะ 4 เหล่า แต่ละวรรณะมีวรรณะย่อย ๆ อีกมากมาย

ค. การสร้างพระพุทธรูปครั้งแรกเกิดขึ้นสมัยคันธาระ ในรัชกาลพระเจ้ากนิษกะราชวงศ์กุษาณะ ก่อนราชวงศ์คุปตะประมาณ 120 ปี และเป็นต้นแบบการสร้างพระพุทธรูปสมัยคุปตะ ศิลปะคุปตะเป็นศิลปะต้นแบบของการสร้างพระพุทธรูปในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย

ง. หัซมาฮาลสร้างขึ้นปลายรัชกาลพระเจ้าซาร์ เจฮาน ของราชวงศ์โมกุล เป็นศิลปะมุสลิมที่สวยงามที่สุดในโลก สร้างด้วยหินอ่อนเพื่อเป็นที่ฝังศพพระนางมุมทัช ซึ่งเป็นมเหสีของพระเจ้าซาร์ เจฮาน

2. ข้าพเจ้าเข้าใจว่า

พระพุทธเจ้าเป็นศาสดาของศาสนาพุทธซึ่งอุบัติขึ้นในอินเดีย พระองค์ทรงเผยแผร์ศาสนาอยู่เป็นเวลาหลายปี เป็นที่รู้จักของคนทั้งในและต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวต่างประเทศรู้จักอินเดียมากเพราะมีพระพุทธศาสนา

พระเจ้าอโศกมหาราชก็เช่นเดียวกัน พระองค์เป็นผู้ประกาศพุทธศาสนาไปยังประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก เช่น ส่งพระมหารักริชิตไปเผยแผร์ศาสนาพุทธที่กรีกและซีเรีย ส่งพระมหินทรเถระและเจ้าหญิงสังฆมิตตาไปเกาะลังกา ส่งพระโสณะและพระอุตตระไปพม่า มอญ ไทย ฯลฯ การกระทำของพระเจ้าอโศกดังกล่าวทำให้ชาวต่างประเทศรู้จักอินเดียมากยิ่งขึ้น

มหาตมะ คานธี เป็นอัจฉริยบุคคลสำคัญคนหนึ่งของโลก หลักการที่ทำให้ท่านประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน คือ สัตยาเคราะห์ อันประกอบไปด้วย สัตย์ อหิงสา ต้อแพ่ง มหาตมะ

คานธี ได้ใช้หลักการดังกล่าวต่อสู้กับอังกฤษเพื่อเรียกร้องเอกราชจนอินเดียได้รับเอกราชในปี ค.ศ. 1947 ชาวต่างประเทศรู้จักมหาตมะ คานธี เป็นอย่างดี เพราะเมื่อพูดถึงอินเดียมักนึกถึงมหาตมะ คานธี ทั้งนี้

แนวตอบการประเมินผลหลังเรียน

1. ข้าพเจ้าเข้าใจว่า วัวเป็นสัตว์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตชาวอินเดียมากที่สุด เพราะในสมัยอารยธรรมลุ่มน้ำสินธุ วัวเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อการเกษตร เช่น ช่วยเหลือด้านแรงงาน และมีการเคารพวัวตัวผู้อีกด้วย สมัยอารยัน วัวเป็นสัตว์เลี้ยงเพื่อแสดงความมั่งคั่ง สมัยปัจจุบัน วัวเป็นสัตว์เศรษฐกิจ กล่าวคือ ให้นมและช่วยเหลือในด้านการไถนา เทียมเกวียน ฯลฯ นอกจากนี้ ชาวอินเดียยังเคารพวัวตัวผู้ในฐานะเป็นพาหนะของพระผู้เป็นเจ้าและเคารพวัวตัวเมียในฐานะผู้ให้นม ชาวอินเดียไม่รับประทานเนื้อวัวเป็นอาหารเพราะความเชื่อดังกล่าว

2. ข้าพเจ้าเข้าใจว่า อารยันเมื่ออพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในอินเดียแถบลุ่มน้ำคงคาและพรหมบุตรแล้ว ได้สร้างสมอารยธรรมต่าง ๆ ขึ้นมาเป็นอารยธรรมผสมกับอารยธรรมพื้นเมืองอินเดียเรียกว่า อารยธรรมอินโด-อารยัน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่อินเดียเกือบทั้งประเทศ ตัวอย่างที่เห็นเป็นรูปธรรมที่สุด ได้แก่ อารยธรรมทางศาสนา เช่น ศาสนาพราหมณ์ ศาสนาเชน ศาสนาพุทธ ฯลฯ ศาสนาเหล่านี้เป็นต้นแบบภาษา วรรณกรรม ศิลปกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ฯลฯ ดังนั้น คำกล่าวที่ว่าอินเดียเป็นหนี้บุญคุณอารยัน ไม่มีอารยันไม่มีอินเดีย จึงเป็นคำกล่าวที่ถูกต้องที่สุด

3. นโยบายและผลงานที่ทำให้พระเจ้าอโศกได้รับการเฉลิมพระเกียรติว่า “มหาราช” มีดังนี้

- 3.1 ประกาศเลิกนโยบายรุกรานเพื่อนบ้าน
- 3.2 ดำเนินนโยบายแบบธรรมวิชัย ยึดถือธรรมะเป็นใหญ่
- 3.3 ทรงเป็นพุทธมามกะและเป็นเอกอัครศาสนูปถัมภก
- 3.4 ทรงปกครองประชาชนแบบบิดาปกครองบุตร

4. มรดกทางอารยธรรมที่อังกฤษเหลือไว้ในอินเดียที่สำคัญ ๆ มีมากมาย เช่น ด้านกฎหมาย ด้านสาธารณูปโภค ด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม ด้านสังคม ด้านการศึกษา และด้านการปกครอง ฯลฯ

ที่เห็นเป็นรูปธรรมมากที่สุด ได้แก่ ด้านการปกครอง กล่าวคือ อินเดียได้รับมรดกทางการปกครองระบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา รองลงมา ได้แก่ ด้านการศึกษา กล่าวคือ อินเดียมีรูปแบบการศึกษาคล้ายคลึงกับอังกฤษมากที่สุด

บรรณานุกรมตอนที่ 2

- ดำรงราชานุภาพ, กรมพระยา. **ตำนานพระพุทธเจดีย์**. กรุงเทพฯ : 2503.
- ทวี ทวีวาร. **ประวัติศาสตร์เอเชียใต้ตั้งแต่ชาวยุโรปเข้ามาในอินเดียจนถึงอินเดียได้รับเอกราช ค.ศ. 1947**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2527.
- _____. **ประวัติศาสตร์เอเชียใต้ภายหลังประกาศเอกราชจนถึงปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์-การพิมพ์, 2525.
- _____. **ประวัติศาสตร์อินเดียตั้งแต่ชาวยุโรปเข้ามาในอินเดียจนถึงอินเดียได้รับเอกราช ค.ศ. 1947**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา, 2533.
- _____. **ประวัติศาสตร์อินเดียสมัยใหม่**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2533.
- _____. **ประวัติศาสตร์ศรีลังกา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.
- ทวี ทองสว่าง. **ภูมิศาสตร์เอเชีย**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2532.
- ประภัสสร บุญประเสริฐ. **ประวัติศาสตร์เอเชียใต้**. กรุงเทพฯ : หจก. คุณพิณอักษรกิจ, 2529.
- มนต์ ทองซัซ. **แหล่งกำเนิดอารยธรรมยุคแรกของโลก**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2527.
- เยาว์หัลลาล เนห์รู. **พบบินอินเดีย เล่ม 1**. พระนคร : 2521 (ไม่ระบุสถานที่พิมพ์).
- เสถียร พันธรังษี. **ศาสนาเปรียบเทียบ**. กรุงเทพฯ : แพร์พิทยา, 2526.
- Ananda K. Coomaraswamy. **History of Indian and Indonesian Art**. New York : Dover Publications, INC., 1965.
- Basham, A.L. **The Wonder that Was India**. New York : 1959.
- Dr. Rajasekhariah. **B.R. Ambedkar – The Politics of Emancipation**. Bombay : Sindhu Publications Private Ltd., 1971.
- Gandhi, M.K. **Untouchable**. Ahmedabad : Navajevan Publishing House, 1954.
- Mahajan, Gain Chand. **History of India**. Delhi- 6 : Atma Ram and Sons, 1961.
- Mahajan, V.D. **British Rule in India & After**. Delhi : S. Chand & Co. Ltd., 1973.
- _____. **India Since 1526**. Delhi : S. Chand & Co. Ltd., 1965.
- Majaumdar, R.C. **An Advanced History of India**. London : Macmillan, 1977.
- _____. **Ancient India**. London : Macmillan, 1972.
- Rai Sharma, S.P.N. **Indian Philosophy**. Lucknow : Aminabad, 1973.
- Swarn, Khandpur. **Let Us Know India Vol. 1**. Bombay : IBH Publishing Company, 1981.
- Veronica, Lons. **Indian Mythology**. London : The Hamlyn Publishing Group Ltd., 1973.
- Watson, Francis. **A Concise History of India**. London : Thames and Hudson, 1974.